

изключителното в живота на героите, а сърдечно разкриват съвсем естествени човешки чувства и мотиви на поведение. Те се отличават с повече лиризм, по-кратки са и са с опростена фабула и композиция. В тях липсва биографичност и информативност и преобладават емоционални, чисто битови, делнични взаимоотношения. Те са отдалечени от конкретно-историческото като събитийност, но това не намалява емоционално-естетическото въздействие, което притежават. Те също изпълняват определени социално-обществени функции като част от целия цикъл песни.

Особено силно впечатление правят песните, чиито мотив е гибелта на героите. Пресъздаването на този трагичен край се осъществява чрез мотиви от епическата традиция – прокобен сън и събдването му, юнашка смърт и др., но обогатени от хайдушката песен и подчинени на новите идеи, на новия революционен патос в борбата срещу поробителя./19/ В тези няколко песни в едно са вплетени дълбокия трагизъм по загубата на народните герои и красотата на геройската им гибел, вдъхваща вяра и оптимизъм в бъдещото освобождение/20/.

Във фолклорната традиция от Сливенско са съхранени и няколко предания за отделни случаи от живота и дейността на Хаджи Димитър. Някои от тези предания се дублират по мотиви и сюжети с народни песни. Част от преданията за него (особено тези за младите му години) вероятно са създадени още приживе и отразяват случки от негови юношески и младежки подвизи, които в повечето случаи са се доразвили след неговата гибел в съответствие с идеята за изграждането на фолклорния му образ. Интересно е преданието за орисването му (широко известен мотив в българската фолклорна традиция)./21/ Възникнало след гибелта на героя, то представя целият му жизнен път. Чрез орисията на орисниците е дадена цялостна личностна характеристика и оценка, реализирано е отношението на народното съзнание към него. А в думите на третата орисница, чрез идеята за безсмъртието, по категоричен начин е определена значимостта на неговото дело: "...че по сборове и седенки да пеят песни за него".